

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OSA 3

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet - Oppimisen tuen
uudistus esiopetuksessa
2025

Sisältö

- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot muodostavat yhdessä kokonaisuuden
- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt osa toimintakulttuuria
- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt
- Ryhmäkohtaiset tukimuodot
- Lukuvuosisuunnitelman avulla ennakoidaan ja tehdään toimipaikan tai yksikön yhteistä suunnittelua opetusjärjestelyiden ja tukimuotojen toteuttamisesta

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

– päivitykset 2025

Luku 1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Luku 2 Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Luku 3 *Esiopetuksen toimintakulttuuri*

Luku 4 Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Luku 5 *Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki*

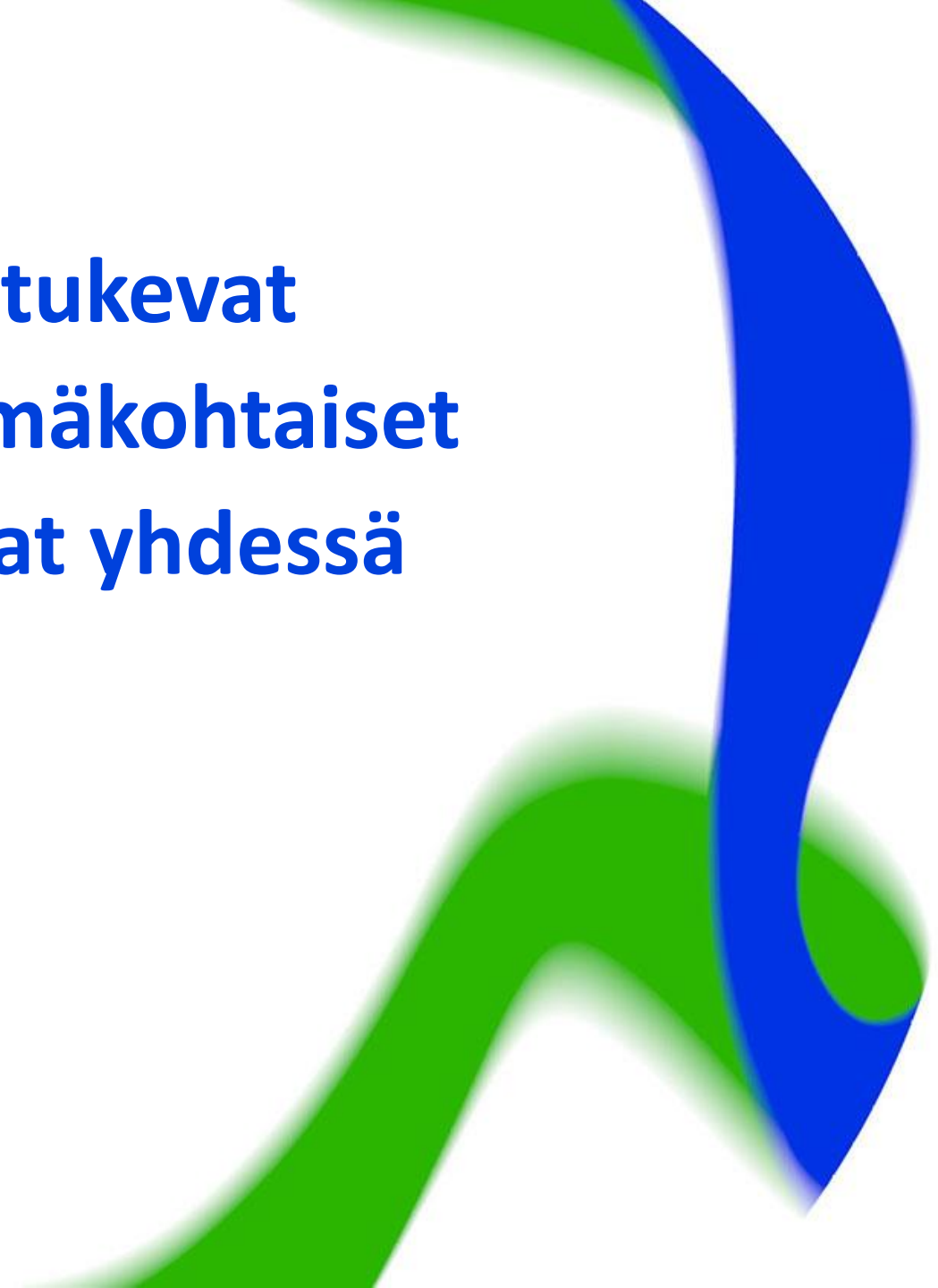

Luku 6 Opiskeluhoolto

Luku 7 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

**Oppimisen edellytyksiä tukevat
opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset
tukimuodot muodostavat yhdessä
kokonaisuuden**

Ryhmässä toteutettavat opetusjärjestelyt ja tukimuodot

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat osa esiopetuksen kaikkea toimintaa

- Pyritään ennaltaehkäisemään vahvempien tuen tarpeiden muodostumista toteuttamalla ryhmässä sellaisia opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja, joista hyötyvät useat lapset
- Tuetaan kaikkien lasten yhdenvertaista oikeutta oppimiseen
- Turvataan lapsille sopivat opetuksen järjestämiseen ja oppimisen tuen tarpeisiin perustuvat järjestelyt

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on resursoitava ja annettava suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä.

- Opettajan antama yleinen tukiopetus
- Opettajan antama opetuskielen tukiopetus
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

5.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

- osa esiopetuksen **kaikkea toimintaa** ja keskeinen osa esiopetuksen toimintakulttuuria
- suunnitellaan ja toteutetaan paikallisesti, ja kytkeytyvät suoraan sekä **esiopetusryhmän että koko yhteisön tarpeisiin**
- perusta **opettajien ja muun henkilöstön osaaminen, moniammatillinen yhteistyö** sekä **näiden kehittäminen ja johtaminen**

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- tarkoituksena on varhaisessa vaiheessa ja ennaltaehkäisevästi vastata lasten moninaisiin tuen tarpeisiin ryhmässä
- **resursoitava ja annettava suunnitelmallisesti** oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden **lisänä**
- ei edellytä lapsikohtaista arviota, suunnitelmaa tai hallintopäätöstä, vaan niiden **toteuttaminen on suunniteltava osana esiopetuksen toimintaa**

**Oppimisen edellytyksiä tukevat
opetusjärjestelyt osa
toimintakulttuuria**

Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää johtamista

- Toimintakulttuurilla on **keskeinen merkitys** oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen lasten osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja esiopetuksen kokonaisuuden toteuttamisessa.
- Toimintakulttuuria kehitetään muun muassa **kokeilemalla** oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä
- Toimintakulttuurin kehittäminen **edellyttää pedagogiikan johtamista**
- **Toimintakulttuurin kehittämisellä** mm. luodaan edellytykset henkilöstön hyvälle työolosuhteille, ammatillisen osaamisen ja koulutuksen hyödyntämiselle ja kehittämiselle sekä pedagogiselle toiminnalle.

Esiopetuksen inklusiivinen arvoperusta näkyy oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen

Esiopetusta kehitetään ja järjestetään inklusion periaatteiden mukaisesti, joita ovat

- kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet
 - tasa-arvoisuus
 - yhdenvertaisuus
 - syrjimättömyys
 - moninaisuuden arvostaminen
 - sosiaalinen osallisuus
 - yhteisöllisyys.
- Inklusiivisuus tulee nähdä kaikkia lapsia koskevana ja esiopetuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella.
 - Inklusiiviset periaatteet ohjaavat oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä ryhmässä ja yhteisössä
 - Ryhmän tarpeisiin perustuvilla opetusjärjestelyillä ja ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla edistetään **kaikkien lasten** oppimista, osallisuutta ja esiopetusyhteisöön kiinnittymistä.
 - Opetusjärjestelyjen ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen oikea-aikaisuus
 - Käytetään toimintatapoja, joissa lapsen tarvitsema **tuki toteutuu osana vertaisryhmää.**

**Oppimisen edellytyksiä tukevat
opetusjärjestelyt**

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot muodostavat yhdessä kokonaisuuden

- Niillä ja ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla pyritään ennaltaehkäisemään vahvempien tuen tarpeiden muodostumista toteuttamalla ryhmässä **sellaisia opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja, joista hyötyvät useat lapset.**
- Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan esimerkiksi
 - **opetusryhmien muodostamista** siten, että opettajan on mahdollista ottaa huomioon lapsiryhmän tarpeet ja vahvuudet
 - lasten moninaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetusta, kuten **eriyttämistä.**
 - **kielitietoista opetusta** (vrt. Perusopetuksen ops)
- Esiopetuksen työtapoja ja oppimisympäristöjä muunnellaan niin, että lasten oikeus oppia ja toimia osana vertaisryhmää toteutuvat lapsen edun mukaisesti
- Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen **suunnittelua ja arviointia tulee johtaa toimipaikka- ja ryhmäkohtaisesti.**

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt voivat olla luonteeltaan pedagogisia ja rakenteellisia

Pedagogiset järjestelyt mm.

- Päivittäiset ja muut säännöllisesti toistuvat toiminnot sekä lapselle selkeän ja ennakoitavan päivärytmi
- Sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat, kuten puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät (kuvat, viittomat jne.)
- Yhteisten ja johdonmukaisten pedagogisten työtapojen sekä menetelmien käyttö
- Erilaiset eriyttämisen muodot
- Tarvittavat ryhmäkohtaiset apuvälineet

Pedagogisilla järjestelyillä pyritään siihen, että lapset pääsevät osaksi vertaisryhmän toimintaa

Rakenteelliset järjestelyt mm.

- Tilojen esteettömyyttä edistävien järjestelyjen toteuttaminen
- Ryhmän lapsimäärän pienentäminen
- Henkilöstön mitoitukseen ja/tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut
- Avustava, ryhmäkohtainen henkilöstö
- Henkilöstön osaamisen vahvistaminen

Mahdollistavat tarvittaessa pedagogisten järjestelyiden toteuttamisen ryhmässä

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Kolme ryhmäkohtaista tukimuotoa

Tukimuotojen toteuttamisen edellytyksenä on opettajan, erityisopettajan ja muun henkilöstön **yhteistyö** ja **yhteisesti rakentuva näkemys** esiopetusryhmän ja ryhmään kuuluvien lasten tuen tarpeista.

Opettajan antama
yleinen tukiopetus

Opettajan antama
opetuskielen
tukiopetus

Erityisopettajan
antama opetus muun
opetuksen yhteydessä

Opettajan antama yleinen tukiopetus

Opettajan antama
yleinen tukiopetus

- tavoitteena tukea lasten oppimista ja esiopetukseen osallistumista
- **tarkoittaa esiopetusryhmän toiminnan eriyttämistä**, ja sitä **annetaan pääsääntöisesti joustavissa pienemmissä ryhmissä** esiopetusryhmän lasten tuen tarpeiden mukaisesti
- kohdentuu ensisijaisesti oppimiskokonaisuuksiin
- järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti ja suunnitelmallisesti ja sitä annetaan niin usein, kuin on tarpeen
- voidaan antaa myös ennakoivasti ja sillä voidaan vastata lasten sairaspöissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin
- antaa ensisijaisesti esiopetusryhmästä vastuussa oleva opettaja
- voi antaa myös muu opettaja samanaikais- tai yhteisopetuksena
- opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus 1/2

- tavoitteena on **lasten opetuskielen taidon vahvistaminen**, mikä tukee lasten oppimista ja esiopetukseen osallistumista
- kielitietoista opetusta → suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan **kielitietoisen** sekä **suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen näkökulmat**
- järjestetään pedagogisesti **tarkoituksenmukaisesti** ja **suunnitelmallisesti** lasten tarpeiden pohjalta siten, että mahdollisimman moni lapsi voi hyötyä siitä
- annetaan osana esiopetuksen opetusta **niin usein, kuin on tarpeen**
- antaa **ensisijaisesti** esiopetusryhmästä vastuussa oleva **opettaja** - voi antaa myös muu opettaja
- voidaan antaa **samanaikais- tai yhteisopetuksena**
- opettajien **yhteistyö** opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus 2/2

- On erilaista esiopetuksessa verrattuna perusopetukseen
 - suunnitelmallista ja tavoitteellista sekä kokonaisvaltaista ja holistista
 - esiopetusikäisille sopivin menetelmin
 - esiopetuksessa ei ole perusopetuksen S2-oppimäärää
 - lapsille ei aseteta oppimistavoitteita kuten perusopetuksessa
 - opetuskielen tukiopetus voi kohdistua suomi/ruotsi toisena kielenä-opetukseen
- Opetuskielen tukiopetusta annetaan myös niille lapsille ryhmässä, joiden äidinkieli on suomi tai ruotsi, ja jotka tarvitsevat sitä opetuskielen oppimisen tueksi
- Selvitä lapsen
 - kielen kehityksen vaihe - käytä apuna esimerkiksi KieliPeda, KieliVertailua
 - altistumisaika suomen tai ruotsinkielelle
 - äidinkielen osaaminen → keskustele huoltajan kanssa, kysy tarkentavia kysymyksiä

Edellisellä videolla käsiteltyjä teemoja

- **Kielten rikas maailma –oppimiskokonaisuus** - Esiopetuksen **tehtävä** on vahvistaa jokaisen lapsen **kielellisten taitojen ja valmiuksien** sekä **kielellisten identiteettien kehittymistä**.
- **Kielitietoisuuden määrittelyä perusteissa luvuissa 2-5**
- Kielitietoinen opetus on osa **kaikkea toimintaa esiopetuksessa**
- Suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä **edistetään tavoitteellisena ja kielitietoisena opetuksena** kielellisten taitojen ja valmiuksien osa-alueilla lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien
- **Perusopetukseen valmistava opetus esiopetuksessa**

Lue lisää perusopetukseen valmistavasta opetuksesta Opetushallituksen sivuilta

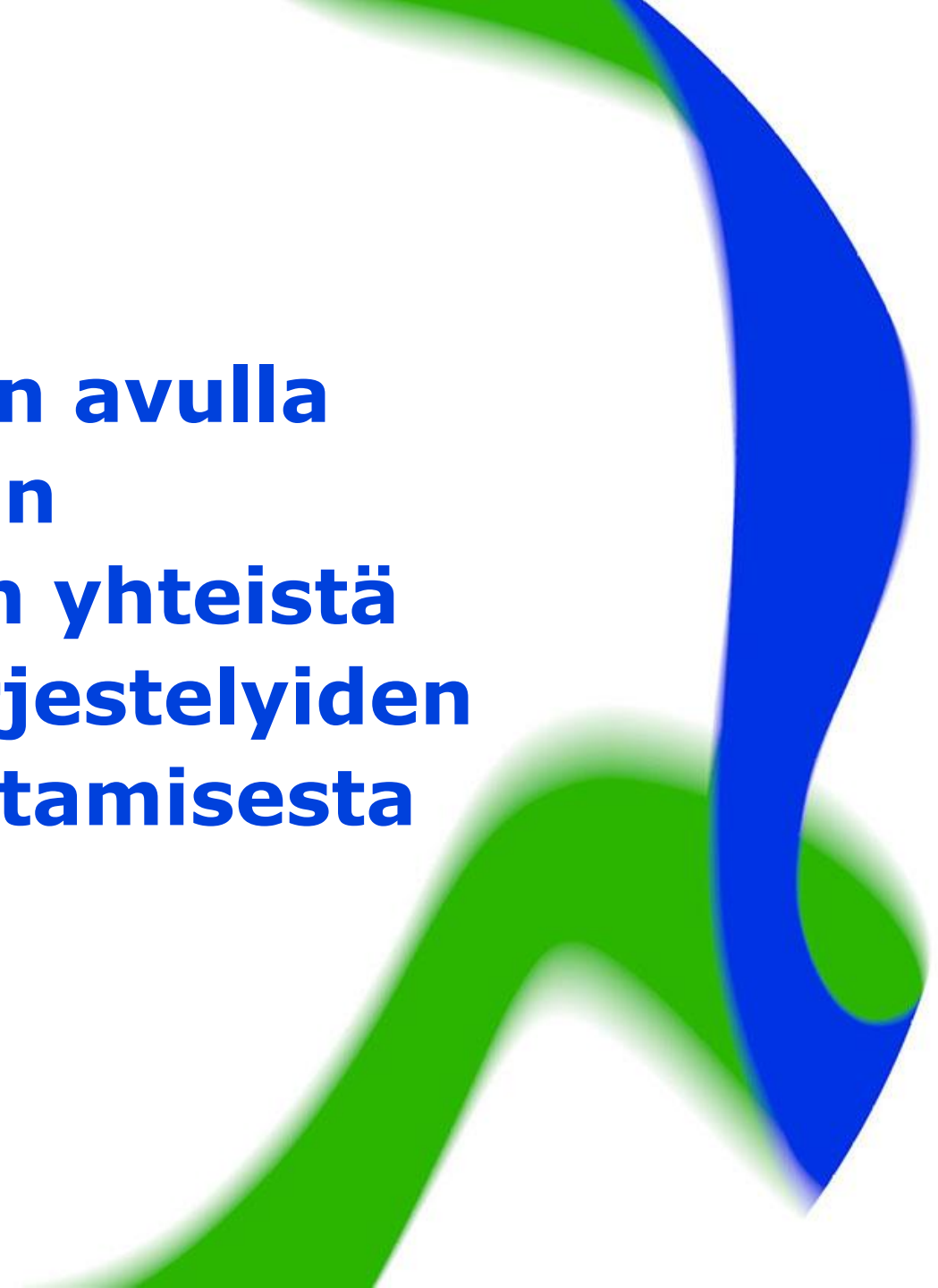
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetukseen-valmistava-opetus#anchor-perusopetukseen-valmistava-opetus-esiopetuksessa>

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan
antama opetus muun
opetuksen yhteydessä

- tarkoitetaan erityisopettajan antamaa ja erityispedagogiseen osaamiseen perustuvaa opetusta, joka **tukee oppimista ja esiopetukseen osallistumista**
 - tarkoitetaan sellaisen opettajan antamaa opetusta, jolla on erityisopettajan kelpoisuus
- kohdennetaan sellaisiin **koko ryhmän tasolla havaittuihin tuen tarpeisiin ja vaikeuksiin**, joihin voidaan vaikuttaa erityisopettajan **samanaikais- tai yhteisopetuksena** tarjotulla tuella ja opetuksella
- toteutetaan **koko esiopetusryhmän kanssa**, mutta se **mahdollistaa opetuksen myös pienemmille lapsiryhmille**
 - ryhmien koko perustuu havaittuun tarpeeseen ja ryhmiä muodostetaan joustavasti
- erityisopettaja voi antaa myös konsultaatiota, joka kohdentuu ryhmässä toimivalle opettajalle ja muulle henkilöstölle.

**Lukuvuosisuunnitelman avulla
ennakoidaan ja tehdään
toimipaikan tai yksikön yhteistä
suunnittelua opetusjärjestelyiden
ja tukimuotojen toteuttamisesta**

Lukuvuosisuunnitelma on toimipaikan tai yksikön tuen suunnittelun työväline

Luku 1.3 paikallisesti päätettävät asiat

- Paikallinen opetussuunnitelma ja sitä tarkentava **lukuvuosisuunnitelma** laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla tässä luvussa kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen.

Paikallista opetussuunnitelmaa valmisteltaessa opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa mm.

- miten opetussuunnitelmasta ja sitä tarkentavasta **lukuvuosisuunnitelmasta** tiedotetaan huoltajille ja sidosryhmille

Luku 3.4 paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestäjä huolehtii, että kukin esiopetuksen *yksikkö tai toimipaikka* voi täsmentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä **lukuvuosisuunnitelmassa**.

Opetuksen järjestäjän vastuut luvun 5.2 mukaisesti

Perusteissa määritellyt opetuksen järjestäjän vastuut

- vastaa siitä, että henkilöstöllä on riittävä osaaminen lapsen tuen tarpeen havaitsemiseen ja sen toteuttamiseen liittyen
- huolehtii riittävästä resursoinnista siten, että ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan järjestää lasten tarpeiden mukaisesti

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee päättää ja kuvata

- Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttaminen, yhteistyörakenteet ja vastuut järjestäjä-, toimipaikka- ja ryhmätasolla
- Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen käytännöt ja vastuut

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos!

esiopetus@oph.fi

